

Klasa V

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
- 2) rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren;
- 3) rozpoznaje w tekście literackim: wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienie, ożywienie i objaśnia ich rolę;
- 4) zna budowę wiersza, rozpoznaje wiersz stroficzny i stychiczny;
- 5) wskazuje cechy mitu, powieści i noweli;
- 6) określa problematykę tekstu;
- 7) określa wartości ważne dla bohatera;
- 8) objaśnia sensy przenośne tekstu, ze szczególnym uwzględnieniem sensów zawartych w mitach i przypowieściach.

2. Czytanie tekstów kultury.

- 1) dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny (np. rysunek);
- 2) rozumie, czym jest adaptacja (np. filmowa, sceniczna, radiowa);
- 3) wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- 1) rozpoznaje formy przypadków, liczby i rodzaju gramatycznego zaimka oraz określa jego funkcje w wypowiedzi;
- 2) poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa ich we właściwych kontekstach;
- 3) rozumie i stosuje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na –no, –to, konstrukcje z się;
- 4) odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych;
- 5) oddziela temat fleksyjny od końcówki;
- 6) rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi;
- 7) rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- 8) nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (dopełnienie, przydawka, okolicznik).

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- 2) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące;
- 3) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

- 1) rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny;
- 2) stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

Uczeń poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: nawiasu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Retoryka i stylistyka praktyczna. Uczeń:

- 1) dokonuje selekcji informacji;
- 2) zna zasady budowania akapitów;
- 3) rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja;
- 2) redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów;
- 3) redaguje notatki;
- 4) streszcza tekst.

IV. Samokształcenie.

1. korzysta ze słowników, w tym: wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych, frazeologicznego;
2. odróżnia informacje o faktach od opinii.

Lektury obowiązkowe:

Clive Staples Lewis, Opowieści z Narni. Lew, czarownica i stara szafa

Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz (zwyczaje i obyczaje)

Ferenc Molnar, Chłopczy z Placu Broni

Bolesław Prus, Katarynka

Juliusz Słowacki, W pamiętniku Zofii Bobrówny

Seweryna Szmaglewska, Czarne Stopy

Wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz np. mity o: Prometeuszu, Syzyfie, Demeter i Korze, Dedalu i Ikarze, Heraklesie, Edypie, Tezeuszu i Ariadnie, Orfeuszu i Eurydyce Biblia, powstanie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne

Wybrane wiersze Jana Twardowskiego, Leopolda Staffa, Anny Kamieńskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza.